

REGERINGSRÄTTEN

RÄTTSFALL

Av arrendator utgiven ersättning för bristande underhåll: fastighetsägarens skattskyldighet

Besvär av L. angående inkomsttaxering år 1955. — L. erhöll såsom ägare av en jordbruksfastighet en s. k. husröteersättning å 25.000 kr av en arrendator vid arrendets upphörande. — PN beskattade halva och KR — efter besvär av TI — hela ersättningsbeloppet.

RR fastställde PN:s beskattningsåtgärder med följande motivering: Av

handlingarna i målet framgår, att beloppet 25.000 kr, som bestämts utan att syn hållits, utgjort ersättning för brister, som uppkommit å fastigheterna på grund av att arrendatorn eftersatt sin skyldighet att väl hävda jorden och underhålla byggnaderna. Av dessa har en, ett hus för inhyssande av personal för betodling, till följd av det bristande underhållet så förfallit, att den icke kunnat repareras utan måst rivas för att ersättas genom ombyggnad av annat hus. Vid besiktning den 4/1 1950

den erfarenhet han fått efter mångårigt bruk av resolutionen är att fördelarna äro så övervägande, att ett slopande av densamma närmast skulle innebära ett steg bakåt. Formuleringen giver vid handen, att vissa nackdelar försports. Enligt min mening måste det anses betänkligt, om resolutionen endast i något enda fall lett till rättsförlust.

K. ställer sig frågande, varför man ej skulle tillvarata de möjligheter, som erbjudas att befordra en snabbare och enklare taxeringsprocess. Till detta är bara att genmäla, att lagstiftaren icke erbjudit den av K. åsyftade möjligheten.

Sammanfattningsvis vill jag således som min mening uttala, att jag anser det felaktigt att tillämpa ett förfarande, som inte alls har stöd i lagstiftningen. Utan

betydelse anser jag i detta sammanhang vara, om finansdepartementets rättsavdelning sanktionerat förfarandet eller ej. Vidare anser jag, att det inte kan uteslutas, att förfarandet kan leda till rättsförluster.

Till sist vill jag göra ännu en reflexion. Det ligger inte alltid i den skattskyldiges intresse att hans mål handläggas som enmansmål. I regel vet emellertid denne inte, att ett godkännande av TI:s ståndpunkt medför, att målet kommer att underkastas en summarisk prövning. Man kan förvisso anse det befogat att åtminstone i vissa fall upplysa den skattskyldige härom. Vidare kan man ifrågasätta, om skattskyldigas godkännande inte borde få sändas portofritt till PN:s kansli.

Jan Sundin.

beträffande byggnaderna å fastigheterna uppskattades kostnaderna för avhjälpande av då befintliga brister å det ovannämnda huset till 8.280 kr. Intill avträdesdagen den 14/3 1954 hade, såvitt handlingarna utvisa, dessa brister icke avhjälpits. Med hänsyn till den kostnadsfördyring, som inträtt under tiden 1950—1954, och till övriga omständigheter i målet kan i brist på närmare utredning den del av beloppet 25.000 kr, som avser kostnad för den ifrågavarande ombyggnaden och icke motsvarar utgift för någon egentlig förbättring i förhållande till det rivna huset, uppskattas till hälften av hela ersättningen eller 12.500 kr. Sistnämnda del av ersättningen utgör icke skattepliktig intäkt för L. såsom ägare av fastigheten. Återstoden av ersättningen får anses motsvara kostnader, som äro avdragsgilla för fastighetsägaren i jordbruksdriften. Till denna del är ersättningen skattepliktig för denne. (RR :s utslag den 16/9 1964.)

Jordbrukares försäljning av återstående mark till kommun: jordstyckningsrörelse?

A. Besvär av TI angående förhandsbesked beträffande lantbrukaren X. — X hade år 1951 av sin fader köpt dennes samtliga fastigheter för 100.000 kr. Fadern hade från den ena fastigheten under åren 1945—1951 sålt ett 10-tal tomter och från den andra fyra bostadstomter och ett område till församlingen om c:a 20.000 kvm. X själv hade företagit åtta försäljningar för olika ändamål. Nu skulle han till kommunen sälja återstående del av egendomen för 300.000 kr. RR fann — i motsats till RN — med hänsyn till i målet upplysta omständigheter, att X måste anses ha bedrivit jordstyckningsrörelse

eller yrkesmässig handel med fastigheter samt att nu ifrågavarande försäljning av mark till kommunen utgjort led i denna rörelse. (RR :s utslag den 8/9 1961.)

B. Besvär av TI angående förhandsbesked av godsägaren Y. — Y, som år 1942 köpt en jordbruksegendom om c:a 49 har, å vilken år 1950 fastställts byggnadsplan för viss del av egendomen, från vilken några försäljningar gjorts, ämnade nu till kommunen sälja återstående del av det planlagda området jämte viss angränsande mark, tillhopa c:a 15,5 har. — RR förklarade köpeskillingen härför utgöra skattepliktig inkomst med följande motivering: Av utredningen i målet framgår, att Y:s fastighet på grund av sitt läge lämpar sig för bebyggelse i större omfattning, att från det allmännas sida åtgärder enligt byggnadslagstiftningen vidtagits med avseende å fastigheten, att Y under åren 1960—1962 sålt tre områden för bebyggelse samt att det med ansökningen avsedda området är avsett att utläggas till tomter eller eljest utnyttjas för markens exploatering. Enär de av Y verkställda försäljningarna med hänsyn till anförda omständigheter få anses ha inneburit, att Y påbörjat jordstyckningsrörelse, samt den försäljning, som avses i ansökningen, är att hänföra till led i denna rörelse, finner RR etc. (RR :s utslag den 8/9 1964.)

Inskrivning av tomträtt

Besvär av L angående inkomsttaxering år 1955. — Vid beräkning av L:s inkomst av annan fastighet förvägrades L med 25 kr yrkat avdrag för inskrivning av tomträtt. (RR :s utslag den 1/9 1964.)

Värdeminskning å fjärrvärmeinstallation

Besvär av med doktor L samt TI an-

gående L:s inkomsttaxering år 1956. — KR hade vid beräkning av L:s nettointäkt av läkarpraktik, som var inrymd i halva L:s villafastighet i Malmö, medgivit L avdrag för värdeminskning å fjärrvärmeinstallation med belopp, motsvarande 5 % av halva installationskostnaden (totalt 3.750 kr). Enligt vad TI inhämtat hade kostnaderna för anslutning till fjärrvärmeanläggningen avsett servisledning innanför tomtgränsen, installation av apparatur, som förblev elverkets egendom, värmeregulator och inkoppling till värmelidningsnätet. Dessa kostnader kunde enligt TI icke till någon del anses vara av natur att grunda rätt till särskilt värdeminskningsavdrag. — RR vägrade avdraget. (RR:s utslag den 9/9 1964.)

Förlust å trädgårdsrörelse å fastighet använd av bolags verkställande direktör

Besvär av Rederi AB B. angående inkomsttaxering åren 1956—1959. — Bolaget, som ägde fastighet på Värmdön utanför Stockholm, vilken fastighet beboddes av bolagets verkställande direktör, medgavs ej yrkat avdrag för förlust å en på fastigheten bedriven handelsträdgårdsrörelse. För rörelsen fanns sju växthus, ett stort antal bänkar, friland och andra anordningar för rörelsen. Förlust hade uppkommit flera år i rad. (RR:s utslag den 1/9 1964.)

Anm.: Jämför anvisningarna punkt 2 till 24 § KL.

Arrende eller köp av rörelse?

Besvär av rörelseentreprenörerna N. angående inkomsttaxering år 1955. — Bröderna N., som tillsammans bedrivit en järn- och bosättningsaffär, hade enligt en

såsom nyttjanderättsavtal betecknad handling av den 1/2 1954 till köpmannen J. dels utarrenderat rörelsen från nämnda dag till den 31/12 1968 mot ett arrende av 12.900 kr för år (därav 5.000 kr enligt särskild handling förklarats avse hyra), dels ock överlåtit i rörelsen befintligt varulager för 100.000 kr. Enligt avtalet skulle rörelsen bedrivas under samma firma som förut med endast personnamnet utbytt. Bröderna N. hade vidare enligt en särskild handling samma dag, d. v. s. den 1/2 1954, förbundet sig att — efter arrendetidens utgång — för en köpeskilling av 7.000 kr överlåta rörelsen till J. — I sina år 1955 avgivna deklarationer hade bröderna N. såsom inkomst av rörelse upptagit bl. a. på år 1954 belöpande arrende, 7.000 kr.

PN och KR ansåg, att avtalet inneburit rörelsens försäljning den 1/2 1954. På grund härav upptogs såsom intäkt av rörelse bl. a. 125.500 kr, motsvarande 15 årliga betalningar à 12.900 kr minus 15 årshyror à 5.000 kr plus 1968 års köpeskilling 7.000 kr. — RR, där bröderna N. yrkade att avtalen måtte betraktas såsom nyttjanderättsavtal, lämnade besvåren utan bifall. (RR:s utslag den 15/9 1964.)

Anm.: Jämför 1 § andra st. lagen om avbetalningsköp (som gäller försäljning av lösöre): ”Har avtalet betecknats såsom hyresavtal eller betalningen såsom vederlag för godsets bruk och nyttjande, skall utan hinder därav avtalet anses såsom avbetalningsköp, såframt det finnes vara äsyftat, att den, som fått godset till sig utgivet, skall bliva ägare därav.”

Felaktig redovisning av in- och utgående växelskulder (varuskulder)

Besvär av TI angående byggmästaren

L:s inkomsttaxering år 1957. — L. hade under flera år med användande av rörelsebilaga enligt formulär 7a utan avslut med vinst- och förlustkonto avdragit amortering av växelskulder (varuväxlar) men felaktigt ej medtagit in- och utgående växelskulder bland varuskulder. — På yrkande av TI beräknade PN L:s rörelseinkomst till 9.959 kr och medtog därvid såsom in- och utgående varuskulder varuväxlar å 12.750 kr respektive 5.850 kr. Vidare medgavs avdrag för amortering av varuväxlar med 7.106 kr (utgifter för varuinköp). — Hos KR yrkade L., att posten 12.750 kr ej skulle upptagas såsom tillkommande post avseende ingående växelskulder, eftersom posten ej medtagits såsom avgående post vid nästföregående års taxering. — Sedan KR ändrat taxeringarna på visst sätt, innebärande delvis bifall till L:s talan, och TI hos RR anförde besvär häröver, fastställde RR PN:s beslut med motivering, att oavsett att L. tidigare förfarit felaktigt vid redovisningen av sina varuskulder, dessa borde vid inkomstberäkningen för beskattningsåret upptagas till de belopp, vartill de ostridigt uppgått, samt L. vore berättigad till avdrag för amortering av varuskulder i enlighet med deklaration. (RR:s utslag den 9/9 1964).

Anm.: Jämför bl. a. RR:s utslag den 5/2 1964 (Skattenytt 1964 sid. 371 med anm.)

Måltidskostnader vid bolagsstämma m m

A. Besvär av Kristinehamns Kafé-AB angående inkomsttaxering år 1955. — Bolaget, som var ett halvkommunalt företag, drev restaurantrörelse i en av staden hyrd lokal i stadens centrum. Bolagets vinst

skulle överlämnas till stadsfullmäktige för att användas till främjande av allmännyttigt, välgörande eller därmed jämförligt ändamål eller verksamhet. Bolaget erhöi ej med 1.105 kr yrkat avdrag för kostnad för måltid vid bolagsstämma, vid vilken deltagit 19 personer, däribland styrelseledamöter, revisorer samt representanter för stadsfullmäktige, drätselkammare och bryggeri. (RR:s utslag den 2/9 1964.)

B. Besvär av Stockholms Superfosfat Fabriks AB angående inkomsttaxering år 1955. — Bolaget hade vägrats avdrag med 3.555 kr för kostnad för en middag på Stallmästargården i Stockholm för 69 anställda och 5 tidigare anställda. Middagen hade givits i kontaktfrämjande och personalvårdande syfte. Kostnaden motsvarade 48 kr per deltagare. (RR:s utslag den 15/9 1964.)

C. Besvär av Byggnadsfirman A. D. Aktiebolag angående eftertaxering för år 1959. — Bolaget, som under 1958 anordnat personalfester o. d. för vilka kostnaderna (totalt 31.063 kr) var mellan 25 och 67 kr per person — därvid jullunch för personal i bl. a. Gävle syntes ha kombinerats med teaterbesök och supé i Stockholm — eftertaxerades av MKPN för bl. a. 18.966 kr, avseende kostnader för de dyrare festerna. — KR: ej ändring. — RR medgav avdrag för personalfester med ett såsom skäligt ansett belopp av tillhoppa 9.000 kr (troligen c:a 35 kr per deltagare men intet för teaterbesöket med supé i Stockholm.) (RR:s utslag den 6/10 1964).

Anm.: Jämför RN 1964 nr 1:1 punkt IV.

Försäljning och återköp av aktier: skentransaktion?

Besvär av TI angående fru C:s inkomsttaxering år 1959. — Fru C. hade

under flera år i rad vid beskattningsårets slut till en bankirfirma överlätit en aktiepost, som hon innehaft under minst fem år, samt därefter, sedan firman kort efter årsskiftet lyft den på beskattningsåret belöpande utdelning, genast återköpt aktieposten till lägre kurs. Enligt RR:s utslag ansågs den regelbundenhet, varmed ifrågavarande transaktioner ägt rum, i förening med omständigheterna i övrigt — mot den skattskyldigas bestridande — utvisa, att uttryckliga eller underförstådda överenskommelser om återköp förelegat. Transaktionernas huvudsakliga syfte ansågs därför hava varit att firman mot viss ersättning skulle i den skattskyldigas ställe uppbära den på aktierna belöpande utdelningen, och anledning ansågs icke föreligga till antagande, att de fyllt någon uppgift därutöver. Vid sådant förhållande ansågs försäljningarna och återköpen icke kunna betraktas annorlunda än som skentransaktioner. Utdelningen å aktierna förklarades därför böra upptagas som inkomst av kapital för den skattskyldiga. (RR:s utslag den 3/9 1964; två skiljaktiga regeringsråd ville ej beskatta utdelningsbeloppet.)

Beräkning av garantibelopp vid brutet räkningsår

Besvär av Aktiebolaget B.-G. angående taxering för kommunal inkomstskatt år 1959. — Bolaget ägde en fastighet med taxeringsvärde år 1957 av 2.385.000 kr och år 1958 av 17.500 000 kr. År 1959 deklarerade bolaget för räkningsåret 1/1

1957—30/6 1958. Enligt KR skulle garantibeloppet för fastigheten upptagas till $18/12 \times 2,5\% \times 17.500.000$ kr; vid taxering av fastigheten skulle nämligen jämlikt 6 § 1 mom. andra st. KL hänsyn tagas till förhållandena vid ingången av det för fastighetstaxeringen gällande taxeringsåret, oavsett att de i 47 § sista st. och anvisningarna till samma lagrum givna reglerna beträffande uträknandet av garantibeloppets storlek anknäyer till beskattningsår. (Bolaget hade beräknat garantibeloppet till $18/12 \times 2,5\% \times 2.385.000$ kr.) RR: ej ändring. (RR:s utslag den 15/9 1964.)

Fråga om rätt till förlustavdrag med hänsyn till fullgjord deklarationsskyldighet eller ej

Besvär av TI angående lantbrukaren J:s inkomsttaxering år 1961. — J., som var jordbruksanställd och bosatt i G. kommun, hade under år 1958 förvärvat en jordbruksfastighet i H. kommun. — KR yttrade: Genom att för förluståret (1959) i G. kommun avgiva allmän självdeklaration, vari underskott å jordbruket i H. kommun redovisats å vederbörlig jordbruksbilaga, får J. — oaktat han icke avlämnat särskild självdeklaration för taxering till kommunal inkomstskatt i H. kommun — anses hava fullgjort den enligt 2 § förordningen om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst föreskrivna deklarationsskyldigheten. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 15/9 1964; en ledamot var skiljaktig.)